

חק לישראל – פרשת תרומה יום א'

תורה – שמות פרק כה'

- (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (א) וּמְלִיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימֹר:
- (ב) דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֵת תְּרוּמָתִי: (ב) דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֵת תְּרוּמָתִי: (ב) מְלִיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרְשׂוּ קְדָמִי אֶפְרָשׁוּתָא מִן כָּל גִּבְר דִּי יִתְרַעֲיָה לְבִיָּה תִּסְבּוּן יֵת אֶפְרָשׁוּתִי:
- (ג) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתֶם זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת: (ג) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתֶם זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת: (ג) וְדָא אֶפְרָשׁוּתָא דְתִּסְבּוּן מְנַהוּן דְהִבָּא וְכֶסֶף וְנַחֲשָׂא:
- (ד) וּתְכַלֵּת וְאֶרְגְּמוּן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: (ד) וּתְכַלֵּת וְאֶרְגְּמוּן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: (ד) וְתַכְלָא וְאֶרְגְּמָא וְעִבְעַ זְהוּרִי וְבוּזָא וְמַעְזִי:
- (ה) וְעֵרַת אֵילָם מְאָדָּמִים וְעֵרַת תְּחָשִׁים וְעֵצֵי שִׁטִּים: (ה) וְעֵרַת אֵילָם מְאָדָּמִים וְעֵרַת תְּחָשִׁים וְעֵצֵי שִׁטִּים: (ה) וּמִשְׁכֵּי דְרִבְרִי מְסַמְקִי וּמִשְׁכֵּי סְסִגוּנָא וְאֶעֱי שִׁטִּין:
- (ו) שָׁמֶן לְמָאָר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: (ו) שָׁמֶן לְמָאָר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: (ו) מִשְׁחָא לְאַנְהָרוּתָא בּוּסְמִיָּא לְמִשְׁחָא דְרִבּוּתָא וְלִקְטֹרֶת בּוּסְמִיָּא:

רש"י

- (ב) ויקחו לי תרומה – לי לשמי: תרומה – הפרקה יפרישו לי מממונם נדבה: ידבנו לבו – לשון נדבה והוא לשון רצון טוב פיישנ"ט בלע"ז (געשענק): תקחו את תרומתי – אמרו רבותינו ג' תרומות אמורות כאן א' תרומת בקע לגלגלת שנעשו מהם האדנים כמו שמפורש באלה פקודי. ואחת תרומת המזבח בקע לגלגלת לקופות לקנות מהן קרבנות צבור. ואחת תרומת המשכן נדבה כל אחד וא'. י"ג דברים האמורים בענין כולם הולרכו למלאכת המשכן או לבגדי כהונה כשתדקקו בהם:
- (ג) זהב וכסף ונחשת וגו' – כולם באו בנדבה איש איש מה שנדבו לבו חוץ מן הכסף שבה בשוה מחצית השקל לכל אחד ולא מלינו בכל מלאכת המשכן שהולכך שם כסף יותר שנא' (שמות לח) וכסף פקודי העדה וגו' בקע לגלגלת וגו' ושאר הכסף הבא שם בנדבה עשאוה לכלי שרת:
- (ד) ותכלת – אמר כבוע בדם חלזון וכבוע ירוק (יצמות מנחות מד): וארגמן – אמר
- כבוע ממין כבוע ששמו ארגמן: ושש – הוא פשתן: ועזים – נולה של עזים לכך ת"א ומעזי הבא מן העזים ולא עזים עלמן שתרגום של עזים עזיאל:
- (ה) מאלמים – כבועות היו אדום לאחר עבודתן: תחשים – (שבת כח) מין חיה ולא היתה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה לכך מתרגם ססגונא ששם ומתפאר בגוונים שלו: ועצי שטים – ומאין היו להם צמדצר פירש רבי תנחומא יעקב אבינו כפה צרוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן צמדצר והביא ארזים למצרים ונטעם וזה לבנו ליתלם עמהם כשיאלאו ממצרים:
- (ו) שמן למאור – שמן זית זך להעלות נר תמיד: בשמים לשמן המשחה – שנעשה למשוח כלי המשכן והמשכן לקדשו והולרכו לו בשמים כמו שמפורש בפי תשא: ולקטרת הסמים – שהיו מקטירין בכל ערב וצקר כמו שמפורש בואתה תורה ולשון קטרת העלאת קיטור ותמרות עשן:

חק לישראל – פרשת תרומה יום א'

נביא – מלכים א' פרק ה' לד' כו'–לא'

(כו) וַיְהוּה נָתַן חֶכְמָה לְשִׁלְמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שִׁלְמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם: (כו) וַיִּי יֵהֵב חוֹכְמָתָא לְשִׁלְמֹה כַּמָּא דְמִלִּיל לִיה וְהוּהוּ שְׁלֵמָא בֵּין חִירָם וּבֵין שִׁלְמֹה וּגְדָרוּ קִים תְּרוּיָהוֹן:

(כז) וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ שִׁלְמֹה מִסַּלְמֹה מִסְּמִינֵי מִכְּלֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הַמֶּס שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ: (כז) וּמִנֵּי מִלְכָא שְׁלֵמָה מִסְּמִינֵי מִכְּלֵי יִשְׂרָאֵל וְהוּהוּ מִסְּמִינֵי תַלְתִּין אֶלֶפִין גְּבָרָא:

(כח) וַיִּשְׁלַחֵם לְבַנְנָה עֶשְׂרֵת אֶלְפִים בְּחֹדֶשׁ חֲלִיפּוֹת חֹדֶשׁ יִהְיוּ בְּלִבְנָן שְׁנַיִם חֹדְשִׁים בְּבֵיתוֹ וְאֲדָנִיָּרָם עַל הַמֶּס: (כח) וּשְׁלַחִינוּן לְלִבְנָן עֶסְרָא אֶלֶפִין יִרְחָא מִשְׁתַּנְּן יִרְחָא הוּוּ בְּלִבְנָן תְּרִין יִרְחִין גְּבָר בְּבֵיתֵיהּ וְאֲדָנִיָּרָם מִמְנָא עַל מִסְּמִינֵי:

(כט) וַיְהִי לְשִׁלְמֹה שְׁבַעִים אֶלֶף נְשִׂא סָבַל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף חֲצֵב בָּהָר: (כט) וְהוּהוּ לְשִׁלְמֹה שְׁבַעִין אֶלֶפִין דְּנִטְלִין בְּכַתְפָא וְתַמְנָן אֶלֶפִין דְּפִסְלִין בְּטוֹרָא:

(ל) לְבַד מְשָׁרֵי הַנְּצָבִים לְשִׁלְמֹה אֲשֶׁר עַל הַמְּלָאכָה שְׁלֹשֶׁת אֶלְפִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָרְדִים בְּעַם הָעֹשִׂים בְּמִלְאכָה: (ל) בַּר מִרְבְּנֵי אִיסְטְרִיגִיא דְּמִמְנָן עַל עֵבִידְתָא דְּשִׁלְמֹה תַלְתָא אֶלֶפִין וְתַלְתָּא מֵאָה דְּמִפְלַחִין בְּעַמָּא דְּעֵבִרְדִין בְּעֵבִידְתָא:

(לא) וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וַיִּסְעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיִסֹד הַבַּיִת אֲבָנֵי גְזִית: (לא) וּפְקִיד מִלְכָא וְעִקְרוּ אֲבָנִין דְּבִרְבָּן אֲבָנִין יְקָרָן לְשִׁכְלָלָא בֵּיתָא אֲבָנִין פְּסִילִין:

רש"י

(כ) משרי הנכזים – נוגשים ונלצים על עושי המלכה. שלשת אלפים ושלש מאות – וּבְדַבְרֵי הַיָּמִים ז' (ז' יז) הוּא אֹמֵר: וְשָׁ מֵאוֹת, אֹמֵר אֲנִי, שְׁלֹשֶׁת אֶלְפִים וְשִׁלְשׁ מֵאוֹת הֵיוּ מִמוֹנִים עַל מֵאָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף, שְׁכָל אֶחָד מִמוֹנָה עַל אַרְבַּעִים וְחֲמִשָּׁה וְיֹתֵר, וְהַשְׁלוֹשׁ מֵאוֹת שְׁנוֹסְפִים בְּדַבְרֵי הַיָּמִים, הֵיוּ מִמוֹנִים עַל כּוֹלָם, שְׁכָל אֶחָד מִמוֹנָה עַל חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְיֹתֵר. וְתַדַּע, שְׁהָרִי יֵשׁ עוֹד שְׁנֵי כְּתוּבִים בְּדַבְּרֵי זֶה, וּמִכְחֹשֵׁין זֶה אֵת זֶה, שְׁנֵאֲמַר כּוֹ בְּסִפְרֵי זֶה (לְקַמְנָן ט' כג): אֵלֶּה שְׁרֵי הַנְּכַזִּים אֲשֶׁר לְשִׁלְמֹה חֲמִשִּׁים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת, וּבְדַבְרֵי הַיָּמִים (ז' ח' י) הוּא אֹמֵר: מֵאֲתִים וְחֲמִשִּׁים, הָרִי אַרְבַּע מִקְרָאוֹת מִכְחֹשֵׁין זֶה אֵת זֶה. אֲבָל יֵשׁ לָנוּ לְפָרֶשׁ, שְׁבַמְקָרָאוֹת הָאֲחֵרוֹנִים מִמוֹנִים עַל כּוֹלָן, וְלְשִׁלְמֹה הֵיוּ אֲלוֹ הַגְּרִים לְהִיּוֹת לְנוֹשָׂא סָבַל וְלְחֹזֵב אֲבָנִים בְּהָר, וְהֵיוּ לוֹ שָׂרָר עוֹשֵׂי הַמְּלָכָה לְעַרְי הַמִּסְכְּנוֹת, שְׁהֵם אֲזוֹרְחִיִּים, שְׁאֲלוֹ הַכְּתוּבִים אֲמוֹרִים שֶׁס. וּבְסִפְרֵי מִלְכִים מִנָּה אֵת הַנְּלִיצִים הַגְּרִים שְׁנֵי מִנִּינִים, שְׁרֵי הָאֲרַבְעִים וְהַחֲמִשָּׁה לְבָדָם, וְהַשְׁלֹשׁ מֵאוֹת

(כז) והיה המס – עולה לשכר של שלשים אלף איש:

(כח) חליפות – כמו שמסיים ואומר: חדש יהיו בלבנון, כשהיו עשרת אלפים איש בתשרי בלבנון, והעשרים אלף איש בציתו, במרחשון מתחלפים עשרת האלפים השניים ויואלאים בלבנון, ואלו חוזרים לציתם, ובכסליו יואלאים עשרת אלפים השלישים ויואלאים בלבנון, ואלו חוזרים לציתם, ובטבת יואלאים הראשונים וחוזרים בלבנון, וכן חוזרים חלילה, נמאלו כל עשרת אלפים שבהם, חדש בלבנון, ושני חדשים בציתם. על המס – לגבותו:

(כט) שבעים אלף נשא סבל – להביא האבנים מן ההר לעיר, ושמונים אלף החוזבים אותם בהר, הרי מאה וחמשים אלף, וכולם גרים גרוכים היו, שנתגיירו מחמת גדולת שלמה ושלחנו, וכן כתוב בדברי הימים ז' (ט' ז): ויספר שלמה את כל הגרים וימלאם מאה וחמשים אלף ויעש מהם שבעים אלף וגו':

חק לישראל – פרשת תרומה יום א'

(לח) ויסעו – מן ההר, לשון עקירה. אצנים יקרות – כבדות. אצני גזית – נפסלות ומסותחות. ואם תאמר והרי כבר נאמר (לקמן ו ז): ומקבות והגרזן לא נשמע צבית בהצנותו, פירוש שכל ברזל לא נשמע צבית בהצנותו, אלא שהיה מסתת מצחוז, ומכניס ובונה מצפנים, (כך נדרש בסוטה מח ז):

החשובים לירף עם מאתים וחמשים שהיו ממונים על עושי ערי המסכנות, ומנה חמש מאות וחמשים שרים, וצדברי הימים מנה כל נאיבי הגרים לעצמם, הגדולים עם הקטנים שלשת אלפים ושש מאות, וכוּלן גרים. ונאיבי ערי המסכנות שהיו ישראל מאתים וחמשים, מנה לעצמן. הרדים בעם העושים צמלכא – הנוגשים את העם עושי המלכא:

כתובים – משלי פרק טז' כט'–לג' פרק יז א'

(כט) אִישׁ חָמֵס יִפְתָּה רַעְהוּ וְהוֹלִיכוֹ בְּדַרְךָ לֹא טוֹב: (כס) גברא חטופא משרגג חבריה מוביל ליה בארחא דלא שפירא:
 (ל) עֵצָה עֵינָיו לַחֲשֹׁב תִּהְיֶינָה קִרְצֵי שִׁפְתָּיו כִּלְהָ רַעְהוּ: (לז) רמוז בעיניו וחשב הפכתא גזים בשפותיה וגמר ביטא:
 (לא) עֵטְרַת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה בְּדַרְךָ עֲדֻקָּה תִּמְצָא: (לב) כלילא דשבהירא סיבותא בארחא דעדקתא משתכחא:
 (לג) טוֹב אֶרֶץ אַפִּים מְגֻבֹר וּמְשִׁל בְּרוּחוֹ מִלְכָּד עִיר: (לד) טב נגיד אפי רוחא מן גברא ודמכביש נפשיה טב מן הוא דאחד מדינתא:
 (לה) בַּחֵיק יוֹטֵל אֶת הַגּוֹרֵל וּמִיְהוּהוּ כָּל מִשְׁפָּטוֹ: (לו) בעובא דעצתא נפלא פצתא ומן אלהא נפק דיניה:
 (א) טוֹב פֶּתַח חֶרֶבָה וְשִׁלּוּהָ בְּהַ מִבַּיִת מִלֵּא זִבְחֵי רִיב: (א) טבא היא לחמא שרבתא ושלוחתא בה מן ביתא דמלי דבחי דדינא:

רש"י

(לג) עולה עיניו – לשון קריאה וכן איעלה עליך עיני (תהלים לב). כלה רעה – כמו כי כלחה אליו הרעה וגומר וגורם לבח רעה לעולם:
 (לח) בדרך דקה תמלא – ע"י הדקה מאריכין ימיהם:
 (לז) ומושל ברוחו – כובש את יצרו:
 (לג) בחיק יוטל את הגורל – בניו לבין עצמו אדם מטיל גורל. ומה' כל משפטו – לצרור לכל אחד ואחד חלקו:
 (לח) טוב פת חריבה ושלוחה בה – טוב היה להקב"ה להחריב ציתו ועירו והי' צלחה מעבירותיהן של ישראל. מבית מלא זבחי ריב – שהיו מקריבין זבחי ריב צביתו:

משנה – דמאי פרק ב'

(א) ואלו דברים מתעשרין דמאי בכל מקום. הדיבלה, והתמרים, והחרובים, הארז, והכמוץ. הארז שבו צצה לארז, כל המשתמש בארז כל המשתמש רע"ב – (א) בכל מקום – אפילו מכיז ולהלן אם לקח מעם הארז דביוע שמארץ ישראל באו דמינכרי שאין דוגמתן אלא בארץ טפי ולא אתי לאחלופי באורז של ארץ

חק לישראל – פרשת תרומה יום א'

ישראל, אצל שאר דברים הנזכרים במתניתין, איכא מנייהו בארץ ישראל דלמו לאותן שבחונה לארץ, אלא להנהיג דחשיבי דלדך

(ב) המקבל עליו להיות נאמן, מעשר את שהוא אוכל, ואת שהוא מוכר, ואת שהוא לוקח, ואינו מתארח אצל עם הארץ. רבי יהודה אומר, אף המתארח אצל עם הארץ נאמן. אמרו לו, על עצמו אינו נאמן, כיצד יהא נאמן על של אחרים.:

על עצמו אינו נאמן – שהרי הוא אוכל דבר שאינו מתוקן כשהוא מתארח אצל עם הארץ, ורבי יהודה סבר שאינו מפסיד נאמנותו בכך. ואין הלכה כרבי יהודה:

רע"ב – (ג) להיות נאמן – על המעשרות ולא יהיו פירותיו דמאי מכאן ואילך: את שהוא לוקח – על מנת למכור, דאילו על מנת לאכול, הא תנא רישא מעשר את שהוא אוכל: ואת שהוא מוכר – מפירות הקרקעותיו:

(ג) המקבל עליו להיות חבר, אינו מוכר לעם הארץ לח ויבש, ואינו לוקח ממונו לח, ואינו מתארח אצל עם הארץ, ולא מארחו אצלו בכסותו. רבי יהודה אומר, אף לא יגדל בהמה דקה, ולא יהא פרוץ בנדרים ובשחוק, ולא יהא מטמא למתים, ומשמש בבית המדרש. אמרו לו, לא באו אלו לבבל:

לא נטמאו: ולא יתארח אצל עם הארץ – שלא יטמא ויבא ויטמא טהרות: ולא מארחו – לעם הארץ: אכלו בכסותו – לכסות עם הארץ טומאתו חמורה מטומאת עם הארץ עצמו, דחיישינן שמא יצבה עליהן אשתו נדה, ובגדי עם הארץ מדרס לפרושים. אי נמי לכך אמרו לא מארחו אכלו בכסותו, דממגע עצמו יכול להזהר טפי ממגע כסותו: אף לא יגדל בהמה דקה – שאסור לגדל בהמה דקה בארץ ישראל, שלא ירעו בשרות אחרים: ולא יהא פרוץ בנדרים – שסופו לבא לידי חלול: ולא יהא פרוץ בשחוק – דשחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה: ומשמש – תלמידי חכמים בבית המדרש: לא באו אלו לכלל – דאין ענינם נוגע לטהרות. ואין הלכה כרבי יהודה:

רע"ב – (ג) להיות חבר – לענין טהרות, דהיינו פרוש, ויהיו בגדיו ומשקיו שלו טהורים, ואפילו תלמיד חכם אינו נאמן לענין טהרות עד שיקבל עליו דברי חבירות, אלא אם כן היה זקן ויושב בישיבה. והמקבל עליו דברי חבירות צריך להרגיל עצמו שלשים יום ואחר כך יהיו בגדיו ומשקיו שלו טהורים, ואין קבלת דברי חבירות בפחות משלשה חברים, אלא אם כן היה המקבל תלמיד חכם שאין צריך בפני שלשה, ולא עוד אלא שאחרים מקבלים לפניו: לח ויבש – דאין מוסרים טהרות לעם הארץ שאסור לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל: ואין לוקח ממנו לח – אצל יבש לוקח ממנו שלא הוכשר לקבל טומאה כל זמן שלא בא עליו משקה, ונאמן עם הארץ לומר הפירות הללו לא הוכשרו, אצל אינו נאמן לומר הוכשרו אצל

(ד) הנחתומים לא חיבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה. החנוניים אינו רשאים למכור את הדמאי. כל המשפיעין במדה גסה, רשאים למכור את הדמאי. אלו הן המשפיעין במדה גסה, כגון הסיטונות ומוכרי תבואה:

חייבו אותם חכמים להפריש: אלא כדי תרומת מעשר – שהיא אחד ממאה, אצל לא מעשר

רע"ב – (ד) הנחתומים – נחתום חבר שקח תבואה מעם הארץ שהיא דמאי לא

חק לישראל – פרשת תרומה יום א'

התינוקות דבר שאינו מתוקן: כל המשפיעים – שמוכרים בשפע הרבה ביחד: במדה גסה – לקמן מפרש כמה היא מדה גסה: רשאיין למכור את הדמאי – דרך המוכרים הרבה ביחד להוסיף על המדה ולכן נקראו משפיעים, שעושין מדה גדושה ומוסיפים על המדות, ומשום הכי לא הטילו עליהם להפריש את הדמאי, אלא על הלוקח מהם: הסיטונות – הם הסוחרים הגדולים הקונים תבואה מצעלי התבואה ומוכרים אותה לחנונים במדה גסה:

(ח) רבי מאיר אומר, את שידרכו להמדר (בגסה ומדרו בדקה, טפלה דקה לגסה. את שידרכו להמדר בדקה ומדר בגסה טפלה גסה לדקה). איזו היא מדה גסה. בייבש, שלשת קבין, ובלח, דינר. רבי יוסי אומר, סלי תאנים וסלי ענבים וקפות של ירק, כל זמן שהוא מוכרן אכסרה, פטור:

דינר, לפי שלא היתה מדה ידועה ללח שהשער משתנה תמיד לכך שיערו דמים: אכסרה – לא במדה, ולא במשקל, אלא לפי האומד: פטור – דהוי כמוכר בגסה. ואין הלכה כר' יוסי:

שני, מחוד שוטרי המלך ונוגשיו חובטים אותם בכל שעה ואומרים להם מכרו בזול, לא הטריחו עליהם חכמים צמעשר שני שטרחו מרובה שרריך לאכלו צירוסלים. ודוקא כשמוכר לחצר שהלוקח יפריש מעשר שני, אבל אם מוכר לעם הארץ חייב להפריש מעשר שני קודם שימכור: החנונים – שמוכרים מעט מעט בחנות, אינן רשאיין למכור את הדמאי, הואיל והן משתכרים הרבה עליהם מוטל לתקן. אי נמי מפני שרגילין למכור לתינוקות, שלא יאכלו

רע"ב – (ה) את שדרכו להמדר דקה ומדרו בגסה – גרסינן: טפלה דקה לגסה – ופטור כשהוא מוכר בגסה, ולא אמרינן כיון דדרכו למוד דקה חייב אף כשמודד בגסה: ובלח דינר – מדה שיש בה מה שהוא שוה

גמרא – ברכות דף י" ע"ב

אמר אביי ואיתימא רבי יצחק הרוצה להנות יהנה כאלישע ושאינו רוצה להנות אל יהנה כשמואל הרמתי שנאמר ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ואמר רבי יוחנן שכל מקום שהלך שם ביתו עמו ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא אמר רבי יוסי ברבי חנינא מכאן שהאשה מכרת באורחין יותר מן האיש קדוש הוא מנא ידעה רב ושמואל חד אמר שלא ראתה זבוב עובר על שולחנו וחד אמר סדין של פשתן הציעה על מטתו ולא ראתה קרי עליו קדוש הוא אמר רבי יוסי ברבי חנינא הוא קדוש ומשרתו אינו קדוש (שנאמר) ויגש גיחזי להדפה אמר רבי יוסי ברבי חנינא שאחזה בהוד יפיה עובר עלינו תמיד אמר רבי יוסי ברבי חנינא משום רבי אליעזר בן יעקב כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומהנהו מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מקריב תמידין ואמר רבי יוסי ברבי חנינא משום רבי אליעזר בן יעקב אל יעמוד אדם במקום גבוה ויתפלל אלא במקום נמוך ויתפלל שנאמר ממעמקים קראתיך ה' תניא נמי הכי לא יעמוד אדם לא על גבי כסא ולא על גבי שרפרף ולא במקום גבוה ויתפלל אלא במקום

חק לישראל – פרשת תרומה יום א'

נמוך ויתפלל לפי שאין גבהות לפני המקום שנאמר ממעמקים קראתיך ה' וכתוב תפלה לעני כי יעטוף ואמר רבי יוסי ברבי חנינא משום רבי אליעזר בן יעקב המתפלל צריך שיכוין את רגליו שנאמר ורגליהם רגל ישרה:

רש"י על הגמרא

ישראל וסמך ליה ותשובתו הרמחה כי שם ביתו, וכי איני יודע ששם ביתו, אלח אכולהו מקומות דקרא ללעיל מיניה קאי, שכל מקום שהיה הולך שם היה נושא כל כלי תשמישי בית עמו וזהל חנייתו, שלא להנות מן אחרים: זהוד יפיה – בדדיה: תפלה לעני – דרך עניות: יכוין את רגליו – זו אלל זו: ורגליהם רגל ישרה – נראין כרגל אחד:

הרובה להנות – משל אחרים: יהנה – ואין איסור בדבר: כאלישע – כמו שמינו באלישע שנהנה: והרובה שלא להנות – משל אחרים: אל יהנה – ואין בדבר לא משום גסות רוח ולא משום שגחה: כשמואל הרמתי – כמו שמינו כשמואל הרמתי, שלא לכה להנות: כי שם ביתו – לעיל מיניה כתיב והיה מדי שנה בשנה וסבב בית אל והמלכה וספט את

זוהר – תרומה דף קלא' ע"א

זבאה עמא קדישא, דמאריהון בעי עלון, וקרא לון לקרבא לון לגביה. בדין עמא קדישא, בעאן לאתחברא, ולאעלא בבי פנישתא. וכל מאן דאקדים בקדמיתא, אתחבר בשכינתא בחבורא דא. תא חזי, ההוא קדמא דאשתכח בבי פנישתא, (ואוריד בני כנישתא) זבאה חולקיה, דאיהו קיימא בדרגא דצדיק בהדי שכינתא. ודא איהו דא (משלי ח) ומשחרי ימצאנני. דא סליק בסליקו עלאה. ואי תימא, הא תנינן בשעתא דקודשא בריה הוא אתי לבי פנישתא, ולא אשכח תמן עשרה, מיד פועס. ואת אמרת ההוא חד דאקדים, אתחבר בשכינתא, וקיימא בדרגא דצדיק:

אלא, למלכא דשדר לכל בני מתא, דישתכחון עמיה ביום פלו, ברוך פלו. עד דהו מזמני גרמייהו אינון בני מתא, אקדים חד ואתא להווא אתר. בין כה ובין כה אתא מלכא, אשכח להווא בר נש דאקדים תמן, אמר ליה, פלו בני מתא אן אינון. אמר ליה, מארי, אנא אקדימנא מנייהו, והא אינון אתאן אבתראי לפקודא דמלכא. בדין, טב בעיני מלכא, וייתב תמן בהדיה, ואשתעי עמיה, ואתעביד דחימא דמלכא. בין כה (דף קלא' ע"ב) ובין כה, אתו כל עמא, ואתפייס מלכא עמהו, ושדר לון לשלם. אבל אי אינון בני מתא לא אתיין, וחד לא אקדים לאשתעי קמי מלכא, לאתחזא בהדיהו דהא פלהו אתיין. מיד פועס ורגיו מלכא:

אוף הכא, בין דחד אקדים, ואשתכח בבי פנישתא, ושכינתא אתיא ואשכח ליה, בדין אתחשיב פאלו פלהו אשתכחו תמן. דהא דא אורין לון תמן. מיד אתחברת עמיה שכינתא, ויתבי בזוגא חד, ואשתמודע בהדיה, ואותיב ליה

חק לישראל – פרשת תרומה יום א'

בְּדִרְגָּא דְּצִדִּיק. וְאִי חַד לָא אֶקְדִּים וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח תַּמּוּן, מַה פְּתִיב, (ישעיה ג)
 מְדוּעַ בְּאֵתִי וְאִין אִישׁ. וְאִין עֲשָׂרָה לָא פְּתִיב, אֶלְא וְאִין אִישׁ, לְאֵתְחַפְּרָא
 בְּהִדְאִי, לְמַהוּי גַּבְאִי, כְּמַה דְּאֵת אֶמְר אִישׁ הָאֱלֹהִים לְמַהוּי בְּדִרְגָּא דְּצִדִּיק:
 וְלֹא עוֹד, אֶלְא דְּאֶשְׁתַּמּוּדַע בְּהִדְיָה, וְשְׂאִיל עֲלוּי, אִי יוֹמָא חַד לָא אֵתִי, כְּמַה
 דְּאוּקִימְנָא, דְּכְתִיב, (ישעיה ג) מִי בְּכֶם יֵרָא יְיָ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ:

הלכה – הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ב'

(יא) הקורא למפרע לא יצא במה דברים אמורים בסדר הפסוקים אבל אם הקדים פרשה
 לפרשה אף ע"פ שאינו רשאי אני אומר שייצא לפי שאינה סמוכה לה בתורה קרא פסוק
 וחזר וקראו פעם שנייה הרי זה מגונה קרא מלה אחת וכפלה כגון שקרא שמע שמע
 משתקין אותו:

(יב) קראה סירוגין יצא אפילו שהה בין סירוג לסירוג כדי לגמור את כולה יצא והוא
 שיקרא על הסדר קראה מתנמנם והוא מי שאינו ער ולא נרדם בשינה יצא ובלבד
 שיהיה ער בפסוק ראשון:

מוסר – משערי קדושה ח"ב שער ד'

הגאון היא שורש להרבה עבירות אם בין אדם למקום ואם בין אדם לחבירו כי גורם
 להזיק לחבירו ולשנאתו ולדבר לשון הרע עליו וכאלה רבות ואם בינו למקום שפן
 פתיב (דברים ח) ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה כל מי
 שישי בו גסות הרוח נקרא תועבה שנאמר (משלי טז. ח) תועבת ה' כל גבה לב. ואמרו
 בשמעתא מאן דאית ביה וראוי לגדעו פאשירה ואין עפרו נגער ושכינתא מיללת עליו
 ושקול פעובד עבודה זרה וככופר בעיקר וכאלו בא על כל העריות פלן וכאלו בנה
 במה ואפלו שיקנה להקדוש ברוך הוא שמים וארץ פאברהם אבינו לא ינקה מדינה של
 גיהנם וסופו מתמעט ונאסף מן העולם שלא בזמנו ואפלו ירבעם שכל חכמי דורו היו
 לפניו פעשבי השירה ולא היה בתורתו דופי והיה שונה מאה וחמשים פנים לתורה לא
 נענש ונטרד מן העולם הזה והעולם הבא אלא מפני גסות הרוח:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, יונתן בן צדיקה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה
 מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.